

Council of Europe
European Commission

Conseil de l'Europe
Commission européenne

Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik (TYEC)

Avrupa Konseyi Proje No EC/1062

Proje Başlangıç Raporu

Projenin Adı	Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik (TYEC)
Proje Alanı	Türkiye
Projenin Başlangıç Tarihi	30 Kasım 2007
Finansman	Avrupa Komisyonu (%90) ve Avrupa Konseyi (%10)
Projenin Süresi	24 ay (1 Aralık 2007- 30 Kasım 2009)
Uygulama	(Mali Suçlar Şubesi / İşbirliği Müdürlüğü / DG-HL)— Avrupa Konseyi
Proje Bütçesi	1,500.000 Euro
Rapor Tarihi	15 Şubat 2008
Rapor Dönemi	1 Aralık 2007 – 15 Şubat 2008

Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik
Avrupa Konseyi tarafından uygulanan ve Avrupa Komisyonu eş finansmanlı bir proje

Detaylı bilgi için irtibat bilgileri:

Yolsuzluk ve Dolandırıcılık Birimi / Mali Suçlar Şubesi

İşbirliği Müdürlüğü – DG-HL

Avrupa Konseyi

F-67075 Strasbourg Cedex FRANSA

Tel +33 3 88 41 2354/2976 Faks +33 3 90 21 5650 Eposta: ardita.abdiu@coe.int / ilknur.yuksekk@coe.int

İÇİNDEKİLER

1	ÖN BİLGİ	5
1.1	Faydalanıcı Ülke ve Kurum(lar).....	5
1.2	İdare	5
1.3	Uygulayıcı Kurum.....	5
1.4	Projenin Amacı.....	5
2	PROJE ANALİZİ	5
2.1	Ülke Bağlamı	5
2.2	Etik Alanında Yasal Çerçeve	7
2.3	Projenin Amaçları.....	7
2.4	Proje Çıktılarının / Amaçlarının Özeti	8
2.5	Metodoloji.....	10
3	PROJE BAŞLANGIÇ AŞAMASI.....	11
3.1	Başlangıç Dönemindeki Proje Faaliyetleri.....	11
3.2	Projenin Tanıtılması ve Tartışılması için Türkiye'ye yapılan Çalışma Ziyareti.....	11
3.3	Başlangıç Çalıştayları	12
3.4	Proje Ekibinin Kurulması	12
3.5	Başlangıç Konferansı ve Proje Çalışma Planının Kabul Edilmesi	13
3.6	Görünürlük/Medyada Yer Alma	14
4	SONUÇ VE SONRAKİ ADIMLAR.....	15
5	EKLER	16
5.1	Ek 1: TYEC Proje Özeti.....	16
5.2	Ek 2: Çalıştaylar Özeti	16
5.3	Ek 3: Başlangıç Konferansı Programı.....	16
5.4	Ek 4: Konferans Sunumları	16
5.5	Ek 5: TYEC Çalışma Planı	16
5.6	Ek 6: Başlangıç Konferansı Basın Bildirisi.....	16

5.7	Ek 7: TYEC Uygulama Takvimi	16
5.8	Ek 8: TYEC Raporlama Düzenlemeleri	16

1 ÖN BİLGİ

TYEC – “Türkiye’de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik” Projesi 1 Aralık 2007 tarihinde başlamıştır. Bu Proje Başlangıç Raporunda 15 Şubat 2008 tarihine kadar gerçekleşmiş olan proje faaliyetlerine kapsamlı bir bakış sunulmaktadır.

1.1 Faydalanıcı Ülke ve Kurum(lar)

Faydalanıcı ülke Türkiye’dir.

Ana faydalanıcı kuruluş Kamu Görevlileri Etik Kurulu’dur.

1.2 İdare

Avrupa Komisyonu (AK).

1.3 Uygulayıcı Kurum

Projenin uygulanmasından ve Avrupa Komisyonu tarafından sağlanan fonların kullanılmasından Avrupa Konseyi sorumludur. Strazburg’daki Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği’nde bulunan Mali Suçlar Şubesi (İnsan Hakları ve Hukuki İşler Müdürlüğü) genel proje yönetim ve denetiminden sorumludur.

Ankara’da bir proje ofisi kurulmuştur. Projeye bir Yerel Proje Görevlisi (LPO) ve Uzun Süreli Danışman (LTA) atanmış ve işe başlamıştır. Projenin uygulanışını ve günlük faaliyetlerin nasıl yönetildiğini denetlemek ve Ankara’daki ekibe yardımcı olmak üzere Strazburg’da bir Proje Koordinatörü / Müdürü (PM) görevlendirilmiştir.

1.4 Projenin Amacı

TYEC Projesinin genel amacı Avrupa standartları ve diğer uluslararası standartlar gereği davranış kurallarının uygulanması ve yolsuzluğu önleyici tedbirlerin geliştirilmesiyle Türkiye’de yolsuzluğun önlenmesine katkıda bulunmaktır. Proje özeti **Ek 1**’de verilmiştir.

2 PROJE ANALİZİ

2.1 Ülke Bağlamı

Yapılan nicel araştırmalar yolsuzluğun olumsuz etkilerine ve bu konunun ele alınması yönündeki acil ihtiyaca dikkat çekmektedir. 2001’de yaşanan ekonomik kriz (ve sonrasında yaşanan devalüasyon) diğer etkenlerin yanı sıra yolsuzluğa bağlanmış ve 2002 seçimlerinin sonuçları halkın siyasi reform arzusunu ve yolsuzluğa karşı katı tavrının bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Transparency International’ın 2007 Yolsuzluk Algılaması Endeksi’nde (TI CPI) Türkiye 4.1 puan ile 179 ülke arasından 64. sıraya yerleşmiştir. Bu puan on yıllık

dönemin başlangıcından bu yana kademeli bir düşüşe işaret etmekte ve on yıl önceki seviyeye geri dönüş olduğunu göstermektedir.

Transparency International Yolsuzluk Algılaması Endeksi'ndeki Puanlar ¹									
TI CPI	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Türkiye	4.1	3.8	3.6	3.2	3.1	3.2	3.5	3.8	4.1

Son yıllarda yapılan gözden geçirmelerde hem dikkate alınması gereken alanlar, hem de ilerleme kaydedilen alanlar belirtilmiştir.

- Türkiye'nin Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan ilke, öncelik ve koşullara ilişkin 23 Ocak 2006 tarihli Konsey Kararında² hükümetin yolsuzlukla mücadele politikalarında her seviyede yolsuzlukla mücadele etmede tam kararlılık içinde olduğu, bu çerçevede ilgili tüm kurumların güçlendirilmesi ve bu kurumlar arasında eşgüdümün sağlanması, Kamu Görevlilerinin Etik Davranması Yönetmeliğinin uygulanmasının sağlanması ve bu yönetmelik hükümlerinin seçilmiş görevliler, hakimler, akademisyenler ve askeri personele uygulanması ve meclis dokunulmazlıklarının Avrupa uygulamalarında olduğu şekilde sınırlandırılması taahhütlerinin de yer aldığı ifade edilmektedir.
- Kamuda Dürüstlük Sisteminin Unsurlarına İlişkin 2006 SIGMA Raporu'nda² yolsuzluk ve adam kayırmanın hem yerel, hem de merkezi hükümet seviyesinde siyasi nedenlerden kaynaklandığı belirtilmektedir. İncelenen dönemde meydana gelen yolsuzluk skandallarının sivil toplumun siyasi yolsuzluklara karşı daha bilinçli ve duyarlı hale gelmesi ve çözüm bekleyen bir sorun olarak görmeye başlaması, hükümetin de bu soruna 9. Reform Paketinde nispeten daha iyi yapılandırılmış bir yolsuzlukla mücadele stratejisine yer vermesi gibi önemli gelişmelere yol açmış olduğu ifade edilmiştir.
- Özellikle SIGMA raporunda AB'nin Türkiye üzerinde etkisinin katılım müzakerelerinin başladığı 2005 yılı sonundan bu yana daha fazla saydamlık talebi yönünde olduğu öne sürülmektedir. Aslında AB Türkiye'ye daha iyi yönetişimin geliştirilmesi ve açık siyasi destek alan uzun vadeli bir yolsuzlukla mücadele politikası benimsenmesi açısından bir gerekçe teşkil etmektedir.
- 2006 Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) Türkiye Raporu'nda yer alan tavsiyelerden biri Etik Kurulunun kamu idarelerinde yeni etik kuralları oluşturup teşvik edebilmesi, üst düzey kamu görevlileri aleyhine yapılan şikayetlerin doğru şekilde incelenebilmesi ve kamu yönetiminde etik davranışlar ve yolsuzluk açısından endişe verici bazı alanlarda proaktif girişimlerde bulunması, tüm kamu görevlilerine verilecek olan yeni Etik Kuralları ve yolsuzlukla mücadele politikaları eğitimi için eğitim materyallerinin hazırlanması ve tüm bakanlık ve kamu hizmet kurumlarının bu eğitimi müfredatlarına almalarının istenmesi, bu eğitimin göreve yeni başlayan yeni kamu görevlilerinin başlangıç eğitimleri ve hizmet içi eğitimler sırasında verilmesinin sağlanması ve yolsuzlukla mücadele için alınan tedbirlerin etkilerini izlemek üzere çeşitli sektörlere yönelik sistemler geliştirilmesi için yeterli derecede bağımsızlık, uygun bütçe ve personel sağlanması²,
- 4 Ekim 2007 tarihinde Türkiye, değerlendirme programı ve emsal tarama sürecine göre uygunluk raporunu GRECO'ya sunmuştur. Ancak, bu rapor GRECO'nun 31 Mart - 4 Nisan 2008 tarihleri arasında Strazburg'da yapılacak olan bir sonraki genel kurulunda incelenecektir.

¹ Kaynak: www.transparency.org

- Avrupa Komisyonu'nun 2007 Türkiye Raporu'nda kamu harcamalarına ilişkin meclis gözetiminin etkinleştirilmesi, milletvekillerine ve kamu görevlilerine tanınan kapsamlı dokunulmazlık ve ayrıcalıklar, siyasi partiler ve seçim kampanyalarının finanse edilmesi ve etik kurallarının milletvekilleri, akademisyenler, askeri personel ve hakimleri kapsayacak şekilde genişletilmesi ve yolsuzlukla mücadele stratejisinin geliştirilmesinde kaydedilen ilerlemeler gibi alanlarda eksiklikler olduğu belirtilmektedir. Genel anlamda, yolsuzluk yaygın olup yolsuzlukla mücadelede sınırlı mesafe katedilmiştir²

Mevcut proje bu tavsiyeleri yansıtmakta olup kaydedilen ilerlemenin geliştirilmesini amaç edinmektedir. Bu proje Türkiye'nin GRECO tavsiyelerini uygulamasına yardımcı olacak ve Avrupa Birliği'ne katılım sürecine yönelik ilerleme kaydedilmesine katkıda bulunacaktır. Projede bu konular ele alınacak olup diğer kategorilerde yer alan kamu görevlileri ya da çalışanları için etik kuralları geliştirilmesini destekleyecektir.

2.2 Etik Alanında Yasal Çerçeve

Bu konuda, Türkiye'deki kamu idarelerinde çalışan kamu görevlilerine yönelik resmi kurallar 1960'ların ortalarından beri yürürlüktedir. Bununla birlikte, Kamu Görevlileri Etik Kurulunun² kurulması, ardından da etik kurallarının benimsenmesi² kamu yönetiminde iyi yönetişim ilkelerine uygun bir etik kültürü oluşturmak için bir fırsat sunmaktadır. Kurul ve Etik Kurallarının belirlenmiş olması Türkiye'de yolsuzluğun önlenmesi stratejisinin yapı taşları olma potansiyeli de taşımaktadır.

Etik Kurulu'nda 4 yıl süreyle Bakanlar Kurulu tarafından seçilen on bir üye yer alır.

Kurulun görevleri şunlardır:

- Kamu görevlilerinin görevlerini ifa ederken Etik Kurallarına uyup uymadıklarını tespit etmek
- Etik Kurallarında belirtilen ilkelerin en fazla genel müdür ya da dengi bir üst düzey kamu görevlisi tarafından ihlal edildiği iddialarını incelemek³
- Yapılan incelemelerin sonuçlarını ilgili makamlara bildirmek
- Kamu yönetiminde etik kültürü oluşturmaya yardımcı olacak çalışma ve araştırmalar gerçekleştirmek ya da başlatmak.

Ayrıca, Etik Kuralları (Madde 25) Kurula kamu görevlilerine yönelik eğitim programları hazırlama, koordine etme ve gerçekleştirme ya da ilgili bakanlıklar, kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum örgütleriyle bu konuda işbirliği yapma görevi vermektedir. O nedenle, Etik Kurulu kurumların Etik Kurallarına uygun hareket etmesini ve hizmet içi eğitim programlarında etik ilkelerine yer vermelerini sağlamak için çok sayıda kuruma destek vermelidir.

2.3 Projenin Amaçları

Proje, Avrupa standartları ve diğer uluslararası standartlar uyarınca eğitimlerle Etik Kurallarının uygulanması ve yaygınlaştırılması ve ayrıca yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin geliştirilmesi suretiyle Türkiye'de yolsuzluğun önlenmesi amacına katkıda bulunarak Etik Kurallarının eğitimler ve incelemeler yoluyla uygulanması ihtiyacını dil getirecek ve diğer

² 13 Nisan 2005 tarih ve 25785 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kamu Görevlilerinin Etik Davranış İlkeleri Yönetmeliği.

³ Etik Kuralları Ek 2'de verilen listeye bakınız. Etik Kuruluna diğer görevlilerle ilgili olarak gelen şikayetler Kurul tarafından daha ileri incelemeye alınmadan ilgili kurumun disiplin makamına iletilir.

kamu görevlileri için de etik kuralları geliştirilmesini teşvik edecektir. Bunu gerçekleştirebilmek için Etik Kurallarının ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu talimatlarının iyi anlaşılıp uygulanmasına yardım edilecek ve desteklenecektir.

İkinci olarak da, önleme ve diğer yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin etkinliğinin izlenmesi için bir sistem geliştirilmesi gerektiğinden, proje önceki yıllarda uygulanmış olan ceza kanunu reformu, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve Etik Kuralları gibi diğer anahtar tedbirlerin etkinliğini analiz etmede kullanılan sistemi destekleyecektir. Proje bu analizlerin sonuçlarına göre daha geniş kapsamlı yolsuzlukla mücadele tedbir ve reformlarının geliştirilmesini destekleyecektir.

Proje Hükümet tarafından uygulanmakta olan yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin koordinasyonunda görev alan Bakanlıklar Arası Kurula yardımcı olan teknik komisyonla yakın işbirliği içerisinde çalışacaktır. Ayrıca, Türkiye'nin yolsuzlukla mücadele stratejilerinin koordinasyonu ve izlenmesinde daha iyi sonuçlar elde etmek için kapsamlı öneriler geliştirilmesine yardımcı olunacaktır.

2.4 Proje Çıktılarının / Amaçlarının Özeti

Genel Amaç	Avrupa standartları ve diğer uluslararası standartlar uyarınca Türkiye'de yolsuzluğun önlenmesine katkıda bulunmak
Projenin Amacı	Etik Kuralların eğitimler ve incelemeler yoluyla uygulanmasını ve diğer kamu görevlileri için de etik kuralları geliştirilmesini sağlamak Önleme ve diğer yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin etkinliğinin izlenmesi için sistemler geliştirmek ve yolsuzlukla mücadele alanında daha kapsamlı tedbir ve reformlar geliştirmek.
Çıktı 1	Etik kurulu personeli kendilerine verilen görev bildirisindeki talimatları daha iyi uygulayabilmek için eğitilmiş ve kendilerine gereken çalışma araçları ve prosedürler temin edilmiştir.
Faaliyet 1.1	Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun ve sekretaryasının çalışma prosedürlerinin gözden geçirilmesi ve iyileştirme için getirilen önerilerin uygulanması (Ankara)
Faaliyet 1.2	Alınan şikayetlerin yönetilmesinden sorumlu sekretarya personelinin eğitilmesi (Ankara)
Faaliyet 1.3	Etik Kurulu üyelerine şikayetlerin incelenmesi için gereken eğitimin verilmesi (Ankara)
Faaliyet 1.4	Etik Kurulu üyeleri arasından iki kişinin diğer Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan benzer kurumlara çalışma ziyaretinde bulunmasının desteklenmesi ve organize edilmesi (İspanya ve İrlanda / Fransa)
Çıktı 2	Kamu görevlilerine yönelik etik kurallarının uygulanmasını desteklemek amacıyla bir eğitim paketi / modülü hazırlanmıştır.
Faaliyet 2.1	Diğer ülkelerde mevcut etik eğitimi materyallerinin çevrilip gözden geçirilmesi (Ankara)
Faaliyet 2.2	Etik Kuralları esasında verilecek etik eğitimlerine yönelik tutarlı bir eğitim paketi / müfredatı oluşturulması (Ankara)

Faaliyet 2.3	Eğitim paketinin denenmesinden sonra (çıkıtı 4 ve 5'e göre), eğitim paketine son şeklinin verilmesi ve hizmet içi eğitimlerde kullanılmak üzere farklı kurumlara gönderilmesi (Ankara)
Faaliyet 2.4	Bilgisayar destekli eğitime uygun bir CD hazırlanıp dağıtılması (genel dağıtım – 81 il)
Çıkıtı 3	Eğiticilerin eğitilmesi programı mevcuttur - (En az 10 eğiticilere eğitim verilmiş olup etik eğitimi verebilecek duruma getirilmiştir)
Faaliyet 3.1	Kamu idaresinde yer alan eğitim kurumlarından 10 – 15 eğiticinin seçilmesi (Ankara)
Faaliyet 3.2	Bu eğiticilerin eğitim paketini uygulamak üzere eğitilmesi (Ankara)
Faaliyet 3.3	Bu eğiticilerin ilk eğitimlerde desteklenmesi (çıkıtı 4 ve 5 kapsamında) (Ankara)
Çıkıtı 4	81 ilin valileri, vali yardımcıları ve etik komisyonu üyelerine kamu görevlilerine yönelik etik kuralların uygulanması eğitimi verilmiştir.
Faaliyet 4.1	Valiler, vali yardımcıları ve kaymakamlara yönelik 10 eğitim semineri düzenlenmesi
Faaliyet 4.2	İl ve belediyelerdeki etik komisyonlarının üyeleri için 15 eğitim semineri düzenlenmesi
Çıkıtı 5	Etikten sorulu merkezi kurum ve kuruluşların yetkililerine (etik kurallarının üyeleri ve üst düzey yöneticiler) kamu görevlilerine yönelik etik kurallarının uygulanması eğitimi verilmiştir
Faaliyet 5.1	Etik komisyonu üyeleri ile farklı kamu kurumlarında hizmet içi eğitimlerden sorumlu yetkililer için 6 eğitim semineri düzenlenmesi (Ankara)
Faaliyet 5.2	Merkezi kamu kurumlarında görev yapan üst düzey yetkililer için (müsteşar, genel müdür, başkan, genel sekreter ve genel sekreter yardımcısı) 4 eğitim semineri düzenlenmesi (Ankara)
Çıkıtı 6	Etik dışı davranışlarla bağlantılı yolsuzluk risklerini irdeleyen en az 10 araştırma çalışması mevcut olup kamuda tartışılmıştır
Faaliyet 6.1	En az 10 araştırma çalışması başlatılması (proje başlangıç aşamasında tespit edilecektir)
Faaliyet 6.2	Bu çalışmaların sonuçlarının yayınlanıp dağıtılmasının organize edilmesi Ankara ve diğer bölgeler
Faaliyet 6.3	Etik Kuruluna Ankara'da bu çalışmaların sonuçlarının değerlendirileceği 5 çalıştay düzenlenmesinde destek verilmesi (proje başlangıç aşamasından sonra teyit edilecektir)
Çıkıtı 7	Seçilmiş kamu görevlileri ve hakimler için etik kuralları geliştirilmesine destek verilecektir.
Faaliyet 7.1	Seçilmiş kamu görevlileri ile hakimler için davranış kuralları geliştirilmesi

	ihtiyacının ve olasılıklarının tartışılacağı çalıştaylar düzenlenmesi: Giriş ve bu kuralların ne şekilde ve hangi kapsamla geliştirileceğine yönelik önerilerin ele alınacağı beyin fırtınası oturumları (Ankara)
Faaliyet 7.2	Seçilmiş kamu görevlilerine yönelik olarak çalıştaylar ve doğrudan teknik tavsiyelerle belirlenmiş davranış kurallarının geliştirilip kaleme alınacağı toplantıların desteklenmesi (Ankara)
Çıktı 8	Davranış kuralları ile diğer yolsuzlukla mücadele önlemlerinin Türkiye’de ne derece etkili olduğu değerlendirilip ileriye yönelik önleyici stratejilere ilişkin öneriler sunulacaktır
Faaliyet 8.1	Önceki yıllarda uygulanan ceza kanunu bağlamındaki tedbirler, bilgi alma özgürlüğü kanunu, Etik Kuralları gibi yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin etkinliğinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması
Faaliyet 8.2	Bu çalışmalar ışığında, ileride uygulanacak yolsuzlukla mücadele stratejilerine yönelik önerilerde bulunulması
Faaliyet 8.3	Türkiye’de yolsuzluğun önlenmesine yönelik 2 ulusal konferans düzenlenmesi (Ankara ve İstanbul)
Çıktı 9	Türkiye’de diğer yolsuzlukla mücadele tedbirleriyle birlikte etik boyutunun da teşvik edilmesi için çalışmaların koordine edilmesi
Faaliyet 9.1	Bakanlıklar Arası Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu’na yardım etmek üzere teknik komisyonla düzenli aralıklarla yapılacak toplantılara (altı ayda bir) destek olunması
Faaliyet 9.2	Türkiye’de yolsuzlukla mücadele stratejilerinin daha iyi yönetilmesi, koordine edilmesi ve izlenmesi için öneriler geliştirilmesi

2.5 Metodoloji

Proje amaçlarını yerine getirmek için aşağıdaki faaliyetler öngörülmüştür:

Uzman tavsiyesi – Uzun süreli danışmanın sahip olduğu bilgi/deneyimlerle ya da gerekli hallerde sahip oldukları uzmanlığa göre seçilen kısa süreli danışmanların kamu görevlileriyle çalışma planında belirtilmiş konular üzerinde ve gerektiğinde tek tek ve gruplar halinde yapmış olduğu doğrudan görüşmelerde verilen tavsiyeler.

Uzman görüşü – Avrupa Birliği’ne Üye Devletlerin bağısız uzmanları tarafından Avrupa Konseyi Sekreterliği üzerinden mevzuat ya da yasa tasarısı ya da diğer dokümanlarla ilgili görüş bildirmek üzere yazılı olarak sunulur.

AB’ye Üye Devletlere yapılan çalışma ziyaretleri – Teorik kısmı tamamlamak ve bireylerin prosedür ve yaklaşımlarda yapılan değişiklikleri inceleyebilmeleri için birinci elden deneyim kazanmalarını sağlayan ziyaretlerdir. AB’ye Üye Devletlerle işbirliği yapma ve irtibat kurma fırsatı da verir.

Yuvarlak masa toplantıları ve seminerler – Paydaşların / meslek gruplarının ve bireylerin kendi politikalarını nasıl reforme edebileceklerini tartıştıkları toplantılardır. Belli bir konuda uzmanlık gerektiren bilgilerin daha geniş şekilde tartışılabilmesi için de kullanılabilirler.

Çalıştaylar- Birbirleriyle işbirliği yapan çeşitli tarafların belli bir görevi yerine getirmek üzere yaptıkları çalışma toplantılarıdır. Bu toplantılarda uzmanlar sahip oldukları bilgileri uygulayıcılarla ve yetkililerle paylaşırlar. Çalıştaylar belli bir konu üzerinde özel ileri eğitim vermek üzere de kullanılabilir.

Eğitim kursları – Katılımcıların yetkin bir eğiticiyle etkileşime girerek yeni bilgiler ve/veya mesleki beceriler edinmelerine imkan tanıyan kurslardır. Kendi kendine eğitim şeklinde de olabilir.

Araştırma – Belli bir konuda yapılan ve ileri analizler için temel teşkil eden kapsalı bir gözden geçirme yöntemidir.

Ceviriler – Önemli belge ve bilgilerin yerel dillerde emre amade kılınmasına imkan tanır ve eğiti faaliyetleriyle seminerlerde araç olarak kullanılabilir.

Basım yayım- Belli bir uzmanlık ya da bilginin mümkün olan en geniş kitleye ulaşmasını sağlayacak metinlerin ve/veya görsel-işitsel CD-ROM'ların basım yayımı.

3 PROJE BAŞLANGIÇ AŞAMASI

3.1 Başlangıç Dönemindeki Proje Faaliyetleri

Aşağıda belirtilen genel faaliyetler, projenin başlangıç aşamasında yürütülmüştür:

Genel	Faaliyetin Açıklaması	Durum	Tarih
Faaliyet 1	Muhataplara proje çıktılarının açıklanması ve tartışılması ve Proje Ekibinin kurulması	Tamamlandı	6 ve 7 Aralık 2007 Ocak 2008
Faaliyet 2	Avrupa Konseyi Ofisinde ve Etik Kurulunda Proje Ofislerinin kurulması	Tamamlandı	Aralık 2007 – Şubat 2008
Faaliyet 3	Faaliyetlerin çalışma planını başlatmak için 4 adet Başlangıç çalıştayının düzenlenmesi	Tamamlandı	21, 23, 24 Ocak 2008
Faaliyet 4	Başlangıç Konferansı ve Proje Faaliyetleri Çalışma Planının Kabul edilmesi	Tamamlandı	7 Şubat 2008

3.2 Projenin Tanıtılması ve Tartışılması için Türkiye'ye yapılan Çalışma Ziyareti

5 ve 6 Aralık 2007 tarihinde, Avrupa Konseyi'nin TYEC Proje Yönetim Ekibi (PYE), aşağıda belirtilen amaçları yerine getirmek üzere Ankara'ya proje başlangıç çalışma ziyaretinde bulunmuştur:

- İlgili muhataplar ve Etik Kurulu sekreterliğinin üyeleri ile proje çıktıları ve faaliyetlerinin tartışılması;

- Projenin mantıksal çerçevesi uyarınca proje Çalışma Planına ilişkin tartışma yapılması ve çalışma planı taslağının hazırlanması;
- Yerel Proje Görevlisi pozisyonu için başvuran adaylarla görüşme yapılması; ve
- Proje ofisi binasının ziyaret edilmesi.

3.3 Başlangıç Çalıştayı

Ocak 2008 tarihinde PMT tarafından gerçekleştirilen ilk çalışma ziyaretleri projenin başlangıcına işaret etmekte olup, Etik Kurulu üyeleri ile gayri resmi toplantılar yapılmıştır. 21, 23 ve 24 Ocak 2008 tarihlerinde üç Başlangıç çalıştayı gerçekleştirilmiş olup, bu çalıştaylarda merkezi ve yerel kurumların üst düzey temsilcileri, sivil toplum ve meslek örgütlerinin temsilcileri, Ankara'daki medya temsilcileri ve etik konusunda çalışmalar yapan akademisyenlerden oluşan 50 katılımcı yer almıştır. Çalıştaylara katılım yüksek olmuş ve konu ve olası çözümlere yönelik olarak önemli bir farkındalık sergilenmiştir. İlk çalıştayın açılışı, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Hayati Yazıcı, Avrupa Konseyi Sekreterliği ve Etik Kurulu temsilcilerinin katılımı ile gerçekleşmiş ve açılış konuşmaları yapılmıştır. Ulusal televizyon kanalları konuşmayı canlı olarak yayınlamış ve ardından medyada oldukça geniş yer bulmuştur.

Üç başlangıç çalıştayında da aynı konulara değinilmiştir:

- İlgili sektörlerde etik ile ilgili ana konular;
- Etik kültürünün geliştirilmesine yönelik eylemler ve reformlar dahil olmak üzere önerilen çözümler; ve
- Mantıksal çerçevesi uyarınca Projenin uygulanmasına ilişkin tartışmalar ve öneriler.

Başlangıç çalıştaylarında ayrıca aşağıdaki konular da ele alınmıştır;

- Özel sektörde hediye verme geleneği;
- Yolsuzlukla ilgili şikayetlerde bulunulması;
- Yasalar, önleme, farkındalık ve yatırımlarla ilgili planlama yapılması;
- ve partilere maddi destek verilmesi.

Yapılan öneriler arasında varlık beyanında bulunulması, davranış kurallarının uygulama alanının genişletilmesi, kamuda saydamlığın artırılması, eğitim de dahil olmak üzere toplumun bütününde etiğin yaygınlaştırılması ve yolsuzlukla mücadelede bir ulusal stratejik yaklaşımın benimsenmesi yer almıştır. Çalıştaylarda gerek kamu idarelerinin gerekse toplumun konu ve olası çözümlerine yönelik farkındalıkları sergilenmiş ve aynı zamanda mevcut ağların ve kuruluşların proje çalışmalarına destek olma iradeleri ortaya konmuştur.

Çalıştayların takvimi ve ilgili konuların ve yapılan tavsiyelerin bir özeti **Ek 2**'de verilmiştir. Ardından her üç çalıştayda da proje tartışılmıştır. Çalıştaya katılan bir dizi temsilci ve kurumun olası katkıları ve önerileri ile, planlanan faaliyetlerin çoğu üzerinde anlaşmaya varılmış ve faaliyetler destek bulmuştur. Yapılan yorumlar dikkate alınmış ve Başlangıç Konferansında sunulmak üzere ardından PMT tarafından tamamlanarak, Proje Çalışma Planına dahil edilmiştir.

3.4 Proje Ekibinin Kurulması

Hem Strazburg hem de Ankara'da yerleşik olan proje yönetim ekibi, 4 üyeden oluşacaktır.

Strazburg'daki Yolsuzlukla Mücadele ve Dolandırıcılık Birimi, günlük esasta proje uygulamasının izlenmesinden ve projenin uygulanması ve proje hedeflerinin karşılanmasına ilişkin olarak Avrupa Konseyi adına rapor vermekle sorumludur. Proje Koordinatörü ve Müdürü Sayın İlknur Yüksek, proje faaliyetlerinin günlük yönetiminden sorumlu olacaktır.

Şu anda Ankara'da proje uygulama ekibinin kurulması tamamlanmış olup, Sayın Serhan Alemdar, TYEC Yerel Proje Görevlisi (LPO) olarak seçilmiştir. Mali Suçlar Şubesi, Uzun Süreli Danışman görevi için değerlendirme süreci başlatmış ve Sayın Alan Doig'le sözleşme yapmayı teklif etmiştir. Adaylar daha önce proje başışçı kuruluşu (Avrupa Komisyonu) ve ana muhatap kurum (Kamu Görevlileri Etik Kurulu) tarafından onaylanmıştır. Ayrıca Etik Kurulu Ulusal Proje Müdürü olarak Sayın Ömer Atalar'ı görevlendirmiş olup, kendisi Avrupa Konseyi ve diğer muhatap kurumlar nezdinde proje yönetim ekibi ile günlük esasta irtibatı sağlayacaktır. Yukarıda adı geçen kişiler proje uygulama ekibini oluşturmakta olup, proje sözleşmesi ve eklerinde belirtilen şartlar uyarınca Strazburg'daki proje yönetim ekibi tarafından desteklenecektir.

Proje uygulama ekibinin bir bölümü, Kamu Görevlileri Etik Kurulunun binasında yerleşik olacaktır. Proje belgeleri uyarınca, projenin kullanacağı ofis alanı, Etik Kurulu tarafından tahsis edilmiş olup, AK'nin yerel ekibinin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Ayrıca, belli başlı proje faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli olan altyapıyı da sağlamaktadır (konferans odası ve binadaki diğer tesisler). Proje uygulama ekibi ayrıca Avrupa Konseyi ofisinde yerleşik olacak ve böylelikle çevrim-içi erişim ve finans sistemine erişim imkanı sağlanacak ve çevirmen kabinlerinin yer aldığı bir toplantı odasından faydalanılması mümkün olacaktır.

3.5 Başlangıç Konferansı ve Proje Çalışma Planının Kabul Edilmesi

Muhataplar ve başışçı kuruluşla yapılan istişareler ve hazırlık toplantılarının sonucunda, projenin başlangıç konferansı 7 Şubat 2008 tarihinde Ankara'da Hilton Otelinde gerçekleştirilmiştir. 100'den fazla katılımcısı ile medyada yankı bulan TYEC Projesi Başlangıç Konferansı Bakanlıklar, farklı sivil toplum kuruluşları, medya, uluslararası kuruluşlar ve Elçiliklerin üst düzey temsilcilerini bir araya getirmiştir.

Başlangıç Konferansının açılışında, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr Bilal Eryılmaz, Avrupa Konseyi Hukuk Reformu Bölümü Başkanlığı, İşbirliğinden sorumlu Müdür Sayın Margaret Killerby ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Sayın Marc Pierini konuşma yapmıştır.

Başlangıç Konferansında ayrıca konuyla ilgili ulusal ve uluslararası uzmanlar konuşma yapmıştır.

Sayın Margaret Killerby konuşmasında yolsuzlukla mücadeleyi güçlendirmek için Avrupa standartlarını uygulamanın önemine işaret etmiştir. Sayın Killerby ayrıca, Türkiye'de devam eden reformların önemi ve bunların Avrupa ile bütünleşme yolunda ülkenin taahhütlerinin desteklenmesi üzerindeki etkisinin altını çizmiştir. Projenin, aynı amaca hizmet eden diğer Avrupa Konseyi projeleri arasındaki önemini vurgulamıştır. Büyükelçi Marc Pierini, yolsuzluğun Türkiye'ye özgü olmadığını ancak gelişmekte olan demokrasi ve hukukun üstünlüğü bağlamında ayrılmaz bir parça olarak ele alınması gerektiğini ve yabancı yatırımlar ve ekonomik ilerlemeye ket vurduğunu ifade etmiştir. Etik Kurulunun çalışmaları ve daha geniş kapsamlı reformlara duyulan ihtiyacın altını çizmiştir. Büyükelçi Pierini, TYEC projesinin çok önemli bir proje olduğunu ancak aynı zamanda konusu ve Türkiye'deki yolsuzlukla mücadele reformlarına ilişkin müktesebatla olan ilgisi dikkate alındığında çok hassas bir proje olduğunu söylemiştir. Prof. Dr Eryılmaz, Etik Kurulunun görevinden ve söz konusu yeni proje ve aynı zamanda Konseyin genel Etik eğitimi programları çerçevesinde gerçekleştirilecek olan faaliyetlerden bahsetmiştir.

Açılış oturumu Başbakanın konuşması ile sona ermiştir. Başbakan da diğer konuşmacılar gibi, yalnızca Türkiye'yi değil tüm dünyayı büyük ölçüde etkileyen evrensel bir olgu olan

yolsuzluk ve küreselleşme konularına değinmiştir. Başbakan Erdoğan, “günümüzde, yolsuzlukla mücadelede küresel ölçekte harekete geçmeliyiz ve bu konuda Avrupa ile işbirliği yapıyor olmaktan çok memnunuz çünkü yolsuzluk doğrudan ekonomi ile bağlantılıdır ve dalgalanmalara neden olmaktadır” ifadelerinde bulunmuştur. Buna ek olarak Başbakan yolsuzluğun önlenmesi tedbirlerinin, özellikle eğitim ve özelleştirme alanlarında olmak üzere önemli araçlar olduğunun altını çizmiştir. Başbakan sözlerine son verirken, “hükümetimizin asıl hedefi, yolsuzlukla mücadelede sonuna kadar gitmektir. Bunu yapabiliriz çünkü kanunun uygulanmasından sorumlu olan bizleriz” demiştir.

Açılışın ardından, Türk ve yabancı uzmanlar teknik bildirimler sunmuştur. Fransa'dan katılan ve Önleyici Yolsuzlukla Mücadele Hizmetleri Kurumunun eski bir üyesi olan Sayın Jean Pierre Bueb, yolsuzluğun önlenmesinde uzun süreli bir yaklaşımın gerektiğini, önceliklerin belirlenmesi ve ilgili her alanda kapsamlı bir yolsuzlukla mücadele stratejisi geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın Kamu Yönetişimi ve Bölgesel Kalkınma Müdürlüğü Baş İdarecisi Sayın Janos Bertok, OECD'nin bu alandaki görevinden bahsetmiş ve etkili bir mücadele yürütmek için sistemli ve kapsamlı bir yaklaşımın, satın alma ya da hediyeler gibi riskli alanların değerlendirilmesini nasıl içereceğini açıklamıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden Prof. Dr. Coşkun Can Aktan, yolsuzluk konusuna ulusal bir bakış açısı getirmiş ve yolsuzluğa neden olan karmaşık konuları çözmek için yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Bunların kapsamlı ve uzun süreli olması gerektiği ve devletin büyüklüğü ve yetkilerinin sınırlandırılması gibi makro reformlara vurgu yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Son olarak Hacettepe Üniversitesinden Doçent Uğur Ömürgönülşen, Türkiye'de etik ve yolsuzlukla ilgili mevzuat ve kurumların ayrıntılı bir analizini yapmıştır. Her ikisinin kapsamının da reform sorununun bir parçası olduğunu belirtmiş ve reform sürecinde tutarlılık ve eşgüdüm ihtiyacının altını çizmiştir.

Başlangıç Konferansının programı **Ek 3** ve uzmanların sunumları ise **Ek 4**'te yer almaktadır.

Konferansın ikinci bölümünde ise, projenin Çalışma Planının nihai taslağı sunulmuş ve tartışmaya açılmıştır. Çalışma Planı, ocak ayında gerçekleştirilen dört Başlangıç Çalıştayında nihai hale getirilmiş ve faydalanıcı kuruluşların temsilcileri tarafından ayrıca sunulmuş ve tartışılmıştır. Sonunda Çalışma Planı, Başlangıç Konferansında tüm katılımcılar tarafından kabul edilmiştir. Bu plan, proje faaliyetlerinin her biri ve bunların uygulanma yöntemleri, tarihleri ve yerlerine ilişkin olarak, proje yönetimine rehber teşkil edecektir. Çalışma Planının nihai hali, **Ek 5**'te yer almaktadır.

3.6 Görünürlük/Medyada Yer Alma

Projenin başlangıcı, Avrupa Konseyi'nin basınla ilişkiler birimi tarafından ve mali suçlar şubesinin internet sayfasından duyurulmuştur (www.coe.int/economiccrime). Ayrıca, Ankara'daki Avrupa Konseyi Ofisi ve Etik Kurulu Ankara'da ortak bir basın bildirisinde bulunmuştur. Konferansa Türkiye'nin en önemli ulusal televizyon kanalları ve basın kuruluşlarının temsilcileri katılmış ve projenin büyük ölçüde görünürlüğü sağlanacak şekilde konferansa medya ve basında yer verilmiştir. Ayrıca, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve Etik Kurulunun temsilcileri ile çeşitli ulusal televizyon kanallarında röportajlar yapılmıştır. Basın bildirisi **Ek 6**'da yer almaktadır.

Mali Suçlar Şubesinin internet sayfasında özel bir bölüm ayrılacak ve tüm proje faaliyetlerine ilişkin ayrıntılar burada yayınlanacaktır. Yeni internet sayfası (<http://www.coe.int/tyec>), 1 Mart 2008 tarihi itibarıyla faaliyete geçecektir.

4 SONUÇ VE SONRAKİ ADIMLAR

Projenin ana ortağı, geliştirilmesine yardımcı olmak, kamu görevlileri için etik gerekliliklerin yaygınlaştırılması ve yolsuzlukla daha iyi mücadele edilmesi amacıyla projenin

Şubat ve Mart 2008'de gerçekleştirilecek Faaliyetler	Çalışma Planı Referansı	Durum
İrlanda/İngiltere'deki kurumlara ziyaretler	Faaliyet 1.4	Talepler ve bilgiler gönderilmiştir: İngiltere Haziran 2008 ziyaretini kabul etmiştir
Eğiticilerin Eğitimi El Kitabı/Materyali	Faaliyet 2.1	Devam ediyor
Etik Eğitimi Materyali	Faaliyet 2.1	Devam ediyor
Şikayetler/Soruşturmalar El Kitabı Materyali	Faaliyet 1.2	Devam ediyor
Yasama Organı için Kurallar konulu Tartışma Belgesi	Faaliyet 7.1	Devam ediyor
Yargı Organı için Kurallar konulu Tartışma Belgesi	Faaliyet 7.1	Devam ediyor
Araştırma konuları	Faaliyet 6.1	Devam ediyor
Araştırma Teklifi Şablonu	Faaliyet 6.1	Devam ediyor
Araştırma konularını tartışmak üzere Etik Kurulu ile toplantı	Faaliyet 6.1	Mart için anlaşılmıştır
Kurul ile ilgili konuları değerlendirmek üzere Etik Kurulu üyeleri ve sekreterliğine yönelik sorular	Faaliyet 1.1	Devam ediyor
Kurula ilişkin konuları tartışmak üzere Etik Kurulu ile toplantı	Faaliyet 1.1	Mart için anlaşılmıştır

uygulanmasına destek olacağı yönündeki iradesini tekrar etmiştir. PMT, proje faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin olarak, ilgili muhatapların gösterdikleri siyasi irade ve katılımları ile ilgili olarak olumlu izlenimler edinmiştir.

Proje ve bu kapsamdaki faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin takvim, faaliyetlerin yeri, gerekli olan kaynaklar ve aynı zamanda tarihleri, yeni kabul edilen çalışma planı çerçevesinde düzenlenmiştir. Nihai Faaliyetler Takvimi, **Ek 7**'de yer almaktadır. Ayrıca, PMT'nin Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, Merkezi Mali Kontrol Birimine yapacağı raporlamaya ilişkin düzenlemeler üzerinde anlaşmaya varılmış olup, bu düzenlemeler **Ek 8**'de yer almaktadır. Bu Başlangıç Raporu, Başlangıç Döneminin sona erdiğine işaret etmekte olup, projenin başladığı ve bu kapsamdaki faaliyetlerin başlatılacağını göstermektedir.

Proje kapsamındaki ilk faaliyetler şu anda devam etmektedir. Bu faaliyetler esasen eğiticilerin eğitimi kurslarında kullanılacak eğitim materyallerinin, etik eğitimi için iyi uygulamalar örnek materyallerinin bir araya getirilmesi ve hazırlanması ve aynı zamanda Etik Kurulu temsilcilerinin Haziran 2008'de gerçekleştireceği çalışma ziyaretinin hazırlık çalışmaları ile ilgilidir. Bu kapsamda özellikle aşağıda belirtilenler yer alacaktır:

5 EKLER

- 5.1 Ek 1: TYEC Proje Özeti**
- 5.2 Ek 2: ŐalıŐtaylar Özeti**
- 5.3 Ek 3: BaŐlangiç Konferansı Programı**
- 5.4 Ek 4: Konferans Sunumları**
- 5.5 Ek 5: TYEC ŐalıŐma Planı**
- 5.6 Ek 6: BaŐlangiç Konferansı Basın Bildirisi**
- 5.7 Ek 7: TYEC Uygulama Takvimi**
- 5.8 Ek 8: TYEC Raporlama DŐzenlemeleri**